

Федченко Д.*

ПРИНЦИПИ УНІДРУА, ЯК ЗБІРНИК УНІФІКОВАНИХ НОРМ ЗАКОНОДАВСТВА У ГАЛУЗІ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН

Розроблені Міжнародним інститутом уніфікації приватного права (УНІДРУА) Принципи міжнародних комерційних договорів (Principles of International Commercial Contracts) або, інакше кажучи, принципи УНІДРУА містять основи права, які відображають його підпорядкованість «велінням справедливості у тому вигляді, як остання розуміється у визначену епоху та у визначений момент».

Зазначені принципи встановлюють загальні норми для міжнародних комерційних угод та підлягають застосуванню у випадку, коли контрагенти погодились про те, що їх угоди будуть регулюватися цими Принципами.

Принципи УНІДРУА можуть застосовуватися, коли контрагенти дійдуть згоди щодо регламентації зобов'язальних правовідносин «загальними принципами права», «*lex mercatoria*» або аналогічними положеннями.

Принципи УНІДРУА можуть застосовуватися і для вирішення питання, яке виникає у випадку, коли не уявляється можливим визначити відповідну норму, яка підлягає застосуванню.

Крім того, зазначені Принципи можуть бути використані для тлумачення міжнародних уніфікованих правових документів та слугувати в якості моделі для національного законодавства.

Принципи, між іншим, містять: загальні положення, положення стосовно укладання угод, їх дійсності, тлумачення, змісту, припинення угоди тощо.

Підставою для застосування Принципів може слугувати й угода сторін в частині регулювання контракту між ними «загальними принципами права» («General principles of Law»), торговим правом («*lex mercatoria*») або залученням до тексту контракту таких положень, як, наприклад, посилання на «звичай міжнародної торгівлі» («*usages & customs of international trade*»).

У контексті Принципів є актуальним визначення таких понять як свобода форми, обов'язковість договору, спосіб укладання договору, протиріччя між стандартними і нестандартними умовами, конфлікт проформ, дійсність простої угоди, правило «*contra proferentem*», невизначеність валюти, валюта розрахунку збитків тощо.

Вимоги щодо свободи форми (стаття 1.2 Принципів) викладені наступним чином: зазначені принципи не встановлюють ніяких вимог стосовно того, що договір має бути укладеним або підтвердженим у письмовій формі. Його існування може бути підтверджено у будь-який спосіб, включаючи показання свідків; вимоги щодо обов'язковості договору (стаття 1.3 Принципів) – належним чином укладений договір є обов'язковим для сторін, його може бути змінено або припинено лише у відповідності до його умов або за згодою сторін, або у інший засіб їх відповідності до цих Принципів; спосіб укладання договору

* студент 4 курсу спеціальності «міжнародне право» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Довгерт А.С.

(стаття 2.1 Принципів) – договір може бути укладено шляхом акцепту оферти або у результаті поведінки сторін, яка достатньо засвідчує про угоду; протиріччя між стандартними і нестандартними умовами (стаття 2.21 Принципів) – у випадку протиріччя між стандартною умовою та умовою, що є нестандартною, перевагу має останнє; конфлікт проформ – якщо контрагенти використовують стандартні умови і досягають угоди поза рамок цих стандартних умов, договір вважається укладеним на підставі погоджених умов та тих стандартних умов, які співпадають за своєю сутністю, окрім випадку, коли сторона попередньо зазначить, що вона не має наміру щодо пов'язаності таким договором, або у наступному без затримки проінформує про це другу сторону, дійсність простої угоди – договір укладається, змінюється або припиняється в силу самої угоди сторін без будь-яких додаткових вимог; правило «contra proferentem» – якщо умови договору однієї із сторін є неясними, то перевага віддається тлумаченню, що є протилежним інтересам цієї сторони; невизначеність валюти (стаття 6.1.10 Принципів) – якщо грошове зобов'язання не виражено у будь-якій конкретній валюті, платіж має бути здійсненим у валюті місця, де має бути здійснений платіж; валюта розрахунку збитків (стаття 7.4.12 Принципів) – збитки мають бути розраховані або у валюті, у якій було виражено грошове зобов'язання, або у валюті, у якій було завдано збитків. У залежності від того, що більш відповідає зобов'язанням.

Таким чином, з огляду на викладене, приходимо до висновку, що питання вибору права країни, яке має бути застосованим для регламентації правовідносин (ускладнених іноземним елементом) у частині зовнішньоекономічних договорів має вирішуватись (вирішується) сторонами:

- за взаємною домовленістю;
- як правило диспозитивно;
- у момент укладання угоди та/або в результаті подальшого погодження.

Уразі ж відсутності згоди та/або права країни, що підлягає застосуванню, це питання вирішується у судовому (арбітражному) порядку шляхом застосування відповідних колізійних норм, які вирішують питання щодо врегулювання цих правовідносин із іноземним елементом.

Принципи УНІДРУА можуть застосовуватися до зовнішньоекономічних зобов'язальних правовідносин (у тому числі ускладнених іноземним елементом) лише у випадку, коли контрагенти дійдуть згоди щодо регламентації цих правовідносин «загальними принципами права», «lex tertia» або аналогічними положеннями.

Література

1. Алексеев С. С. Частное право: Научно-публицистический очерк.- М.: Статут, 2007,- 160 с.
2. Ануфриева Л. П. Международное частное право: В 3-х т. Том 1. Общая часть: Учебник, - М.: БЕК, 2000,-288 с.
3. Ануфриева Л. П. Международное частное право: В 3-х т. Том 2. Особенная часть. Учебник.- М.: БЕК, 2000,- 656 с.
4. Богуславский М. М. Международное частное право: Учебник.- 3-е изд., перераб. и доп.- М.: Юрист, 2007.-408 с.
5. Вольф М. Международное частное право,- М.: Гос. изд-во иностр. лит., 16-я тип. треста «Полиграф, книга», 2008,- 703 с.